

Inhača vsak dan razen ne-
daj in praznikov.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIV.

Cena lista je \$5.00.

Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 16, 1918.

Chicago, Ill., četrtek, 9. junija (June 9) 1921.

Subscription \$5.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 132.

ZIVINA IN PRASCI SO SKORAJ POL ZASTONJ!

MESNE CENE SO ŠE VEDNO VISOKE ZA KONZUMENTA.

Mesarski baroni predlagajo že drugič znižanje mezde.

Chicago, Ill. — Vračamo se v normalnost. To pomeni, da farmar skoraj nič ne prejme za svojo živilo, drobnico in prasiče, ki jih proda klavniškim baronom, konzumentje morajo plačati meso po visokih cenah, klavniški baroni pa pritisnijo, da se mezde klavniških delavev vedno bolj znižajo.

Tak je položaj, o katerem pravijo velebizniški listi, da pomeni vračanje v normalne čase.

James G. Condon, advokat klavniških podjetnikov, je predložil sodniku Samuel Alschulerju, izvoljenemu razdružniku v spornih zadevah med klavniškimi delaveci in podjetniki, peticijo, v kateri predlaga, da se zniža mezda klavniškim delavevem, ki delajo od kosa. Poleg se zahteva, da se zniža mezda tudi delavcem, ki so plačani od ure, za pet centov na uro. Klavniški baroni žele, da stopi znižanje mezde že 19. junija v veljavno.

Tako drže klavniški baroni svojo besedo! Pri zadnjem sporazuju so klavniški baroni pristali, da sporazum velja do jeseni. Zdaj pa prihaja njih advokat in izjavlja, da velika petorica ne more konkurirati s petsto malih klavev, ki ubijejo po par volov in zakolijo po par prasičev na teden, ker za te male klave, ki sami opravijo največ dela, ne velja sporazum, podpisani pred razdružnikom Alschulerjem.

In ko se je izkhal advokat klavniških baronov, je prišel sam Swift in zaplakal, da je treba v interesu farmarjev, konzumentov in podjetnikov znižati delavsko mezdo, da se ustanove normalne razmere med mezdo in profitom.

Nak, tako predzrno se še ni izrazil noben podjetnik kot ta klavniški baron! Njegove besede pomenijo, da so profitti klavniških baronov tako nizki, da gospodje kmalu bankrotirajo, ki spravijo od prasiča in goveje živine vse v denar razen kraljenja in mukanja. Če bi ujeli fotografične pliese glasove, ki jih oddaja od sebe klavna živila in prasiči v smrtnem strahu, ko dospo v klavnicu, bi imeli dobiček še od mukanja živine in kraljenja prasičev.

Vstaši kontrolirajo skoraj vsa večja industrijska mesta ob poljski meji. Kovinarji in rudarji so organizirali svoje delavske sante, ki imajo prvo besedo v rudnikih in tovarnah. Vstaška armandata sestoji iz kmetov in delavev. Mladi fantje in starec so zadeli puško na ramo in izjavilo: "Gladkojezični diplomati v Parizu, London in Berlinu, ki se zanimajo le za naše rudnike in tovarne, ne bodo več barantali z nami kakor z živilo na semnu."

Vstaši odklanjajo plebiscit pod kontrolo entente. Angleži pravijo, da naj gredo domov in uvedejo plebiscit na Irskem. Francoske in Italijane pa opozarjajo na Alzacija-Lorenino in Reko in jih vprašujejo, česa isčejo v Gornji Sleziji. Na grožnje, da jih entente čete prepode iz Slezije, odgovarjajo vstaši: "Ako nas prisilijo tako daleč, da se bomo moralni umakniti iz naših tovarn in rudnikov, vedi, da imamo na tisoč ton dinamita."

Vsa vprašanja, da li bi Gornja Slezija boljše uspevala pod vladom nemških večinskih socialistov ali poljskih katoliških nacionalistov, so se razgubila v sledu dejstva, da je dober kos dežele zdaj v rokah delavev in kmetov, katerim je oborožena obramba prisvojenih industrij in zemljishč prvo vprašanje.

Vstaško gibanje je na površju docela nacionalistično. Poljska slava je vsem na jeziku. Ampak v globinah gibanja so znamenja, katerih ne more preznati poljska vlašča niti nacionalistični voditelji vstašev. Kmetje in delaveci so zasegli zemljo in industrije, ki jih je prvo drže. Bil sem med rudarji. Med njimi ni dosti komunista ne socializma, imajo pa pozitivno idejo o svojih elementarnih interesi. Rudarji pravijo: "Ako nam Poljska ne more pomagati, tedaj se bo treba obrniti na Moskvo."

Naj dobi Gornjo Slezijo Nemčija ali Poljska, eno je gotovo.

DELAWSKE KOOPERATIVE V RUSKIH SOVJETSKIH TOVARNAH

Moskva, 8. jun. — (Brzojavno poročilo Fed. Pr.) — Po sklepov sveta strokovnih unij v moskovski provinci so delaveci pričeli ustanavljati svoje kooperative v sovjetskih tovarnah. Biro moskovskih kooperativ kupuje blago in ga razdeljuje med člane. Manjše tovarne se smejo združiti in ustanoviti skupno kooperativo. Delaveci ustanavljajo tudi svoje mlekarne in naseade z zelenjavo.

200 GOSTOV SE JE ZASTRUPIL NA FAROVSKI GOSTLJU

Madison, Wis. — Dvesto oseb, ki so bile zadnjo nedeljo pogostene na banketu, katerega je priredil rev. Joseph Flad, je drugi dan zbolelo na čudni bolezni. Zdravnički pravijo, da je zastrupljenje in svetujejo policijskim organom, da se naj preiščejo ostanki jedil duhovnika nedeljske gostije. Nekateri gostje pravijo, da je imela goveja pečenka (roast beef), s katero jih je rev. Flad postregel, zelo čuden okus.

VSTAJA V ŠLEZIJI JE VSTAJA DELAVCEV.

Poljski rudarji in kovinarji so ustanovili svoje delavske sante v okupiranih krajih.

DELAVCI NOČEJO BITI BANTANI KOT ZIVINA NA SEMNJU.

Oppeln, Gornja Šlezija, 8. jun. — Daniel Deszycki, poljski generalni konzul v Oppelnu, je danes izjavil: "Ako poljski delavci ne dobre svojih pravic, tedaj bo boljševizem zavladal v Gornji Sleziji. Delaveci bodo držali svoje postojanke toliko časa, da prisilijo svoje gospodarje za sprejem njihovih zahtev; ako pa ne dobre, kar zahtevajo, pride boljševizem."

Beuthen, Gornja Šlezija, 15. maja. — (Pismeno poročilo. John Sims, Federated Press.) — Gornja Šlezija je zdaj v rokah rudarjev in kovinarskih delavev. Prebodo sem vso plebiscitno deželo od enega konca do drugega in čeprav se ne strinjam z mnogimi nacionalističnimi frazami tukajšnjega ljudstva, moram priznati, da je šelska vstaška delavska mase. Vstaši vodijo kmetje in delaveci, ki so že siti pariško-londonškega barantanja na njihovo konico.

London, 8. jun. — Industrijska kriza na Angleškem se bliža točki, ko se mora nekaj zgoditi. Najmanjšega izgleda še ni, da bi bila stavka rudarjev kmalu končana, medtem pa je zastavalo 200.000 tekstilnih delavev v Manchesterju in vrhutega grosi se stavka strojnikov. Stavka rudarjev je paralizirala vse vede industrije, trgovino in železniški promet. Človek lahko potuje po vsej Angliji in Škotski pa ne bo videl tovornega vlaka.

Strajk v tekstilni industriji je posredno in neposredno pomnilno armado brezposelnih za par milijonov oseb. Producija prehaja v stanje splošne paralize. Kriza je še tako velika, da mora priti do industrijskega poloma ali pa potora delavskih sil; sedanja suspenzija je več nemogoča.

Demokrata.

Plether in Myers—2.

Republikanci, proti povečani

armadi.

Bonh., Kenyon, Norbeck,

Burton, La Follette, Nichols—21

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh

Jones (N.M.), Trammell, (Mont.), Walsh

Demokratič.

Ashurst, King, Underwood,

Broadhead, Overman, Walsh

Dial, Pomerene, (Mass.), Walsh

Gerry, Shepard, (Mont.), Walsh

Harris, Simmons, Watson (Ga.), Walsh

Hitchcock, Swanson, Watson (Ga.), Walsh</p

Ameriške vesti.

SMRTNE NEZGODE V INDUSTRIJI.

New York, N. Y. — (Iz urada inox. int. oddelka). — Glasom statistike zveznega državnega delavskoga departmента ure je vsako leto v Združenih državah vsled nezgod v industrijskih preko 22.000 ljudi. Od vsakih 10.000 zaposlenih delavcev je tekom leta 1918 bilo po sedem ubitih pri delu. Skupno število smrtnih nezgod na delu je znalo v tem letu 4.5 od sto, torej manj kot polovica ameriških vojakov, ki so bili ubiti tekom svetovne vojne. Izmed vseh industrij je bil odstotek smrtnih nezgod največji v premogovnikih in kovinskih rudnikih, kjer je bilo na vsakih 10.000 zaposlenih ubitih po 35 ljudi. V premogovnikih je bilo leta 1918 ubitih 2500 ljudi. Kakor je razvidno iz podatkov zveznega državnega rudniškega urada, so bili tekmo sedmih let na vsak milijon ton premoga ubite štiri osebe. Tekom leta 1918, je ena četrinjava delavcev zaposlenih v kovinskih rudnikih dobito kako poskodbo.

Zelenični in poulične kare zaposljene v Združenih državah približno dva milijona oseb. Na delu je bilo ubitih od vsakih 10.000 zaposlenec po 19 ljudi. Dasi je število smrtnih slučajev manjše kakor v preteklih letih, je bilo vendar tekmo leta 1918, 3500 ljudi, ki ponesrečenih, zaposlenih na železnicih in pouličnih karah.

Računs za, da se je poleg smrtnih nezgod tekmo leta 1919, ponesrečil pri delu za večini in manjšimi poskodbami 3.400.000 oseb, to je povprečno 11.000 ljudi na dan. Tekom tega leta je bilo valed nezgod v industrijskih za delo onemogočenih 680.000 ljudi za dobo nad tri tedne.

ALI BOJ ZA VSEJ GOMPERSU POSTAVLJEN NA KONVENTILNITET.

Washington, D. C. — Zdi se, da bo kampanja za izvolitev John L. Lewis predsednikom Ameriške delavske federacije sesedila se predno pridne konvencija Ameriške delavske federacije v Denverju, Colo. Zeleničarji so opazili, da Lewis ni imel nobene pisane izjave, kakšno stališče bo zavzemal v delavskem gibanju, če postane predsednik Ameriške delavske federacije. Zeleničarji hočejo, da se njih kandidat zaveže, da bo vstopil za nacionalizacijo železnic.

Konferenca bodo seveda prilej, ko voditelji dospejo v Denver. Gompers je zavedel nasprotni stalište proti nacionalizaciji železnic in ravno tako je nasprotoval, da se vstopavijo trgovski stiki z Rusijo. Vse to govori proti njemu in delegatje, ki so naprednega mišljenja, ga ne bodo podpirali.

Kakor zdaj stvari stope, se vidi, da bodo Zeleničarji nastopili, da se izvolita Johnson in Franklin v eksekutivo Ameriške delavske federacije. Strojniki ne bodo najbrž glasovali za predsednika in se bodo vzdržali glasovanja, ker jim nihjih pravila prepovedujejo, da ne glasujijo za kandidata, ki je član "Civile federacije." Ta organizacija je neki spak, v katerem so podjetniki in taki delavski voditelji kot Gompers, ki brenkajo na struno o harmoniji med delavstvom in kapitalisti.

PUEBLO SE ISKOPAVA IZ BLATA.

Prohibicija suspendirana za 30 dni.

Pueblo, Colo. — Vsi mestani, kdo mora skupati lopato in drugo orodje, so na delu, da podistijo ulice blata, ki ga je namenila voda pri popisu zadnjih petek. Delo je prisilno.

Včeraj so našli nadaljnih 42 mrtvih. Vodstvo Redčega križa je mnenja, da število mrtvih ne bo presegalo 500. V tork je začel delati vodovod, dočim je elektrarna tolko popravljena, da zalaže del mesta z razsvetljavo. Včeraj je bila vpostavljena prva železniška zvezra s Colorado Springsom za dovozjanje potrebnih. Splošna železniška zvezra z vrnjanjem svetovnega ne bo odprta nekaj tednov.

Denver, Colo. — Frank J. Medina, zvezni prohibicijni ravnatelj za Colorado, je po navodilih Washingtona suspendiral vse prohibistične dolobe za trideset dni za mesto Pueblo. Opojne prijace se bodo uporabile za boj proti kulinarnim boleznim. Medina je vele poslati v Pueblo 50 galon žganja.

IZSELJENIKI MOGJO OSTATI NA LADIJAH.

Za mesec junij je doseglo se preveč italijanskih izseljenikov.

New York, N. Y. — Okoli petnajst sto italijanskih izseljenikov je moralo ostati na parnikih, ker je že za mesec junij doseglo dočeno število Italijanov v Ameriko.

Podjetniki bi radi videli, da se tem italijanskim izseljenikom dovoli se izkrcati, kajti že se silijo glasovi, da nastanejo bolezni med izseljenikom, če se jim ne dovoli izkrcanje. In zaradi tega se naj dovoli tem izseljenikom stopiti na suho, v juliju naj se pa število Italijanskih izseljenikov znišči, ker im je dovoljeno se izkrcati v Ameriki. Italiji je namreč dovoljeno v juliju poslati 8.400 izseljenikov.

ENAJSTLETNO DEKLE UMORJENI.

Morilca hčerejo s krvnimi pati.

Kingsport, Tenn. — Vse tuje, saj prebivalstvo je rasburjeno, ker so našli umorjeno 11-letno Elsie Lawson na prostoru, ki služi za žogine igre. Objekt je bila strgana z nje, lobanja pa razbita z nekim topom orodjem. Ki je ležalo poleg nje.

Oblastni organi so poslali po krvne psi v Johnson City, Tenn., da z njimi izsledje morilce.

Bristol, Va., Tenn. — Tuje, ki prijeli 19-letnega belopoltnega mladeniča, Ewen Quillima, ker so krvni psi pobrali njegovo sled. Odvileni so ga v Johnson City, ker so se bali, da ga lindajo, so ga zavedli v zapor v Erwin.

Prijeli so seveda tudi nekega zamora. Je pad staru pesem v jugozahodnih državah, da primejo navadno kakšnega zamora, kadar je izvršeno takoj hudo delstvo, da aliči kot strelovod, ki odvrne ljudake jezo od pravega krivega.

GROZDJE BO LETOS DRASO.

Zveza vinogradnikov v Kaliforniji naznanja, da bodo letosnice cene kalifornijskemu grozdju povisane od pet do dvajset dolarjev na ton nad cenami minulega leta.

ORGANIZIRAN DELAVSTVO SE MINOJI V HIBBINGU.

Hibbing, Minn. — Po poročilih, ki so jih izdale tuje, da delavške strokovne organizacije, so skoraj vse briobile na žantru.

AMERIŠKE ČUTEVNE INSTRUMENCIJE SAM DOMINGO.

Washington, D. C. — Državni tajnik Hughes je naznani, da torek popoldne, da bo kmalu izdala proklamacijo za izpraznitve San Dominga. Ves proces izročitve vlade Sandominzanom bo končan v osemih mesecih.

KAKO PODJETNIKI RAZUMEJO "AMERIČANSTVO"

Oklahoma City, Okla. — Harry V. Kahle, tajnik podjetniške organizacije Oklahoma Employers' Association, je zahteval v imenu podjetniške organizacije, da se delavski komisariat odpravi na "poameričani". In kaj je temu vzrok? Delavski komisar Claude Connally je strokovno organiziran delavec.

DRONI.

Francoska zbornica je ratificirala pogodbo z Ograku.

Devet španskih vojakov je bilo ubitih v boju z Mavri v Melili te dni.

— 207 parov je dobito ženitveno dovoljenje zadnjih tork v Chicago. Vsako minuto je bilo izdan po eno dovoljenje. Uradnik, ki izdaja dovoljenja, je radoveden, da bodo novoporočeni dobili stanovanja.

"Prosveta" primači zadržava vse vesti vrak dne. Ali so zadržali na dnevnik "Prosveta"?

PROSVETA.

IZKOVANJE TECVOV.

Severninski parlament storuje v senci bajonetov.

Belfast, Irak, 8. jun. — Parlament v Ulsterju, ki se je včera organiziral in ki znaci začetek protestantskega dela Ircev, je bil otvorjen zelo klaverno. Navdušen je bilo le 42 poslanec, nacionalisti in sindajnovci so bojkotirali severnoirske zborne tako, da so se v tem delu znajovali. Delavci so temelju, da ne primajo deljenja Irake v dva dela. Kot se čuje, se bodo zadnji pridružili tajnemu revolucionarnemu parlamentu v južni Irak. — Okrog mestne hiše, v kateri bo zasedeno zborovlje parlamenta, so stale močne vojaške straze z nasajenimi bajoneti in policija je zasedla hodnika v poslopju. Slišale so se grožnje, da bodo sindajnovci pognali parlament v zrak z bombami, zato je bilo vojaštvo na strati.

Zborovanje je otvoril protestantski nadškof D'Arey, ki je dodal iz knjige molitve. Nato sta bila izvoljena predsednik in tajnik zborne. Tiskal si je tako, da je naslovil izvoljenje na glavo in se ogrnil s hajko. Kot je običajni officijali Rastov na Angličem. Na danem mnenju je primljeni v dvorano vicerja Fitzalan kot zastopnik kralja. Fitzalan je izjavil, da je naredil reči mučenim v protestantovski parlament. Poslanci so molili kot kipi in tuji, da ne učne ni bilo najmanjega poškodb, ko se je vicar vojni s svojo ženo proti mestni hiši. Po konstituiranju zborne je bilo zborovanje odšodno do 22. junija, ko pride kralj George in formalno otvoril parlament. — Celotna procedura je kazala na srednjih podkodbah umri.

Vsejoci Fitzalan je kazalo na bokom v mestni hiši napadel v svojem govoru sindajnovce, kateri je imenoval morilce. Rekel je, da na franku je bilo prej mire, dokler ne bodo sindajnovci pometeni s povrnja irskega otoka.

IZKOVATI NEK KOMUNIST IN SOCIALIST V HIBBINGU.

Hibbing, Minn., 8. jun. — Nemiri med katoliškimi Ameriški in socialističnimi elementi se pojavljajo v mnogih krajih južne Amerike. Tuje, ki se so vrnili spopadi v Janscu, Monelli in Oaxaci. Nadškofova palata v Janscu je bila poškodovana z bombo. Več oseb je bilo ubitih. Podrobnosti se niso znane.

Morilca plača dolgo.

Mexico City, Mehika, 7. jun. — Predsednik Obregon je zdaj nekakšno dočilo zdrženju v grozdju s obljubo, da Morilca plača vse, kar je dolžna tujim državam.

IZ KOBRA DO LUDI.

Washington, D. C. — Državni tajnik Hughes je naznani, da se bodo vzdružili glasovanja, ker jim nihjih pravila prepovedujejo, da ne glasujijo za kandidata, ki je član "Civile federacije."

AMERIŠKE ČUTEVNE INSTRUMENCIJE SAM DOMINGO.

Washington, D. C. — Državni tajnik Hughes je naznani, da torek popoldne, da bo kmalu izdala proklamacijo za izpraznitve San Dominga. Ves proces izročitve vlade Sandominzanom bo končan v osemih mesecih.

KAKO PODJETNIKI RAZUMEJO "AMERIČANSTVO"

Oklahoma City, Okla. — Harry V. Kahle, tajnik podjetniške organizacije Oklahoma Employers' Association, je zahteval v imenu podjetniške organizacije, da se delavski komisariat odpravi na "poameričani". In kaj je temu vzrok? Delavski komisar Claude Connally je strokovno organiziran delavec.

DRONI.

Francoska zbornica je ratificirala pogodbo z Ograku.

Devet španskih vojakov je bilo ubitih v boju z Mavri v Melili te dni.

— 207 parov je dobito ženitveno dovoljenje zadnjih tork v Chicago. Vsako minuto je bilo izdan po eno dovoljenje. Uradnik, ki izdaja dovoljenja, je radoveden, da bodo novoporočeni dobili stanovanja.

"Prosveta" primači zadržava vse vesti vrak dne. Ali so zadržali na dnevnik "Prosveta"?

kari ter njihovimi policijskimi zastavniki. Ena oseba je bila ubita.

— Dne 5. junija je bil otvoren kongres strokovnih umir v Avstraliji. Okrog tisoč delegatov je navzočih. Na dnevnem redu so vprašanja mende, stanovanja za delavce, socializacije, zavarovanja proti brezposelnosti, boležni in poskodbah pri delu itd.

— 5000 tiskarskih delavcev v Združenih državah je se vedno na strahu za 44 ur dela v tednu. Stavkovna podpora na teden znaša \$140.000.

— Stavka pivovarniških delavcev, strojnikov in kurjačev v Detroitu zoper odprtje delavnic se nadaljuje že osem teden.

— Pri običajnih volitvah v Stockholmu, ki se so vrstile zadnji mesec, je bilo izvoljenih 48 socialistov v občinski svet. Konservativci imajo 40, liberalci 9 in komunisti 3 mandata. Vsej zakona, ki jemlje vojino pravico onim, ki ne plačajo dohodninske davke.

NADZORNI ODBOR: Matt Farrow, predsednik, 415 Pierse St., Kvint, Minn., Peter Borak, 3183 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

TISKOVNI ODBOR: Vilhelm Calmar, John Underwood in Matt Farrow.

ZDRAVILNI ODBOR: Predsednik: Fred Albin, 2124 St. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Trisch, 2124 St. Crawford, Pa.

John O'Neil, 2124 St. Crawford, Detroit, Mich.

John Smith, 1161 E. 6th St., Cleveland, Ohio.

Warp Udrž, 1164 E. 6th St., Cleveland, Ohio.

VEČNOSTNI ZDRAVILNI PODPORA ZE NALOVI: Bohinjski odvetnik S. N. P. J. Novotni.

POGOJI: Predstavnik, predstavnik in gl. sekretar, ki delajo v tiskovnem uradu, se vzdruži, da ne vredi na poslovi gl. predstavnikov na mestih Predsednikov.

VEČNOSTNI ZDRAVILNI PODPORA ZE NALOVI: Bohinjski odvetnik S. N. P. J. Novotni.

POGOJI: Predstavnik, predstavnik in gl. sekretar, ki delajo v tiskovnem uradu, se vzdruži, da ne vredi na poslovi gl. predstavnikov na mestih Predsednikov.

VEČNOSTNI ZDRAVILNI PODPORA ZE NALOVI: Bohinjski odvetnik S. N. P. J. Novotni.

POGOJI: Predstavnik, predstavnik in gl. sekretar, ki delajo v tiskovnem uradu, se vzdruži, da ne vredi na poslovi gl. predstavnikov na mestih Predsednikov.

VEČNOSTNI ZDRAVILNI PODPORA ZE NALOVI: Bohinjski odvetnik S. N. P. J. Novotni.

POGOJI: Predstavnik, predstavnik in gl. sekretar, ki delajo v tiskovnem uradu, se vzdruži, da ne vredi na poslovi gl. predstavnikov na mestih Predsednikov.

VEČNOSTNI ZDRAVILNI PODPORA ZE NALOVI: Bohinjski odvetnik S. N. P. J. Novotni.

POGOJI: Predstavnik, predstavnik in gl. sekretar, ki delajo v tiskovnem uradu, se vzdruži, da ne vredi na poslovi gl. predstavnikov na mestih Predsednikov.

VEČNOSTNI ZDRAVILNI PODPORA ZE NALOVI

Jimmie Higgins.

Spisal UPTON SINCLAIR
Z dovoljenjem avtorja prevzel
IVAN MOLEK.

(Nadalevanje.)

Čudežev pa še ni bilo konec. Drugega dne je kušela tajna govorica od postelje do postelje in veliko razburjenje je šinilo po vsej bolnišnici. Postrežnici so pogrnile paciente s svežimi rjuhami, dasi jih ni bilo treba, postavile so velike šopke rož na mizice med posteljami in manjše šopke so si pripelje na prsi. Jimmie je vprašal, kaj to pomeni, in častna Beatrica ga je pogledala z tajinstvenim nasmehom.

"Visoki obiskovalci pridejo — ampak vas to ne zanima, ragrednozavednega proletarja kot ste vi".

Ni mu hotel povediti, pač pa je odšla z istim porednim smehljajem. Tedaj je zopet spregovoril njegov sosed.

"Kralj in kraljica prideta, da veš", je dejal pomorček.

"Tiso!" Jimmie je bil uverjen, da zdaj ga všeče.

"Pravim ti, da prideta, saj to ni prvič. Žrtve nemške podmornice običeta. Ti pa gled, da danes ne boš klobasal svojih socialističnih sirovosti".

Jimmie je vprašal Beatrico, ko je bila spet pri njem, če je res — in bilo je res. Kralj in kraljica posetita ranjence, ki so bili rešeni s torpediranega ameriškega transporta. Ampak čemu vprašuje? Saj ga ne zanimajo kralji in kraljice! Ali morda dovoli, da ga preneso v privatno sobo, kjer ne bodo razščljeni njegove revolucionarne oči? Ali pa ostane in skuša narediti socialistu iz njegova veličanstva?

Razumel je njene sarkastične besede, ki so prihajale iz ljubko smejajočih se ust. Dražila ga je!

"Gotovo nima kralj časa, da bi govoril s človekom kot tem jaz", je rekel Jimmie.

"O ne varjate se", ga je zavrnila postrežnica, "saj veste, da kralj nima drugega dela, kar kar da se pogovarja."

Jimmie je molčal. Videl je, da se mu Beatrica sneje; in ker se mu doslej ni smejala še nobena ženska, ni vedel v prvem hipu, ali se smeje iz prijaznosti ali se norčuje. Jimmie seveda ni mogel ugantiti, da je bila plenitna Beatrica sufražetka, ki se je iz sproščnega principa posmehovala vsem moškim. Lekal je mirno pod svojo odojo in skušal potlačiti v sebi nepotrebno razburjenost. Ali ni bil zlorobljen? On, navaden delavec, od nikjer pravzaprav, ki jo bil vzgojen na dobrodelni farmi, borač in potepuh skoraj vse svoje življenje — se ima sestati s kraljem Anglike! On, ki je dal toliko na vse kralje kakor na lanski sneg! Saj je rekel Beatrici prejšnji dan, da naj vrag odnese, vse kralje in vso aristokratisko sodržo!

In zdaj pride kralj v bolnišnico! Kaj naj storiti Jimmie? Kako za vraka naj govoriti z njim? Silšal je, da se kralji ogovarjajo z "njegovim veličanstvom". Jimmie je stianil pest pod rjuho, "Proklet naj bom, če mu tako rečem!" Zhiral je v sebi vse revolucionarne silne in klical na pomoč duhove svojih "strigalskih" priateljev: Divjega Viljetta, "Malino" Curranja, Jožeta Ploščetnika in "Chueka" Petersona. Kaj bi oni naredili v njegovem položaju? Kaj bi napravil kandidat, njegov veliki junak, ki se je kopal z njim? Čim bolj je Higgins napenjal možgane, tem bolj je spoznaval, da je njegova revolucionarna izobrazba še vedno pomanjkljiva: pri razpravah v socialistični organizaciji se ni nikdar govorilo, kako se naj obnaša sodruž, kadar ga obiše kralj!

Jimmie je bil po naturi mehko človeško bitje, ki se je hitro spriznjanilo z mehko drugih človeških bitij. Dali pa revolucionarna etika dovoljuje, da je človek, revolucionar, mehak s kraljem? Ni li njegova prokleta dolžnost, da pokaže svoj globok prezir do kraljev! Njegova kraljevska malenkost se morda še ni srečala s človekom, ki bi mu znal povediti, kar mu gre. Ako ne, dobro, naj ga sreča danes!

* * *

Postrežnica je pritekla v sobo, silno vzemirjena, in zašepatala: "Tukaj sta". Druge postrežnice so se hitro postavile vsaka na svoje mesto kar kar kipi, stiskajo si roke nervozno, in bolniki so ležali kakor mrtvi, z očmi prilepljenimi na vrata.

Cez nekaj hipov se je pokazal možiček, oblečen v uniformo, o katerem ne bi bil Jimmie nikdar sanjal, da je kralj — če ne bi bil videl njegove slike v ilustriranih časopisih. Srednje rasti, nekako priognjenih pleč, majhen gentleman, čisto navaden človek na prvi pogled, pristrižene rujave brade, ki je že pridelal sveti, in rdečih lic, kakršni so običajno Angliki. Spremljal ga je vodja bolnišnice štaba, za njima je pa stopala gospa zelo ostrih oči, oblečena v črno, v spremstvu več zdravnikov; nato je sledilo nekaj častnikov v uniformah.

Kralj in kraljica sta se ustavila pri vhodu in pogledala po vrstah postelj. Obra sta se prijateljsko smehljala, našalnko priklanjala in ponavljala: "Kako je!" Postrežnice so se seveda morale tudi smehljati in odzdravljati s pokloni in besedami:

"Kako je, Vaše veličanstvo?" In njegovo veličanstvo je reklo: "Upam, da je vse dobro". Zdravnik je poklical glavno postrežnico, ki je hitro prisakljala, smehljaje se in pripogibuje glavo, ter informira kraljevsko dvojico, da je vse dobro in v krasnem redu, hvala lepa. Njegovo in njeno veličanstvo sta pa odgovorila, da ju zelo veseli. Kraljica je opazila možka z mnogimi obvezami, koračila k njegovemu postelju in ga začela nekaj izpravljati v nizkem tonu. Medtem se je kralj napotil proti sredi sobe in tedaj je naenkrat zagledal Beatrico.

Ni se premaknila; stala je na svojem mestu kakor druge postrežnice, toda Jimmie je viden, da se je kralj zopet nasmehnil in nato je mahnil proti njej z običajnim: "Oh, kako je!" Beatrica ga je sprejela domače, kakor da je že vajena kraljevih obiskov vsak dan.

"Kako se imajo vaši bolniki?" jo je vprašalo njegovo veličanstvo.

"Kralj," je odgovorila, nakar je njegovo veličanstvo reklo, da ga silno veseli — kakor da ne bi bil tega rekel minuto prej. Gledal je ranjence neprisiljeno, toda s trudnimi očmi. Beatrica je manevrirala, kakor znašo ženake, da je gledal le na njej priljubljene paciente. Vedela je, da bo po svojem stagem običajno vprašal tega ali onega, in vselej tega je s komaj razumljivo kretajo pripravila kralja, da je stopil k postelji Jimmija Higginsa.

"Kako vam je ime?" je vprašal in potem: "No Higgins, kako se počutite?"

"Dobro je, dobro," je dejal Jimmie kljubovalno, "rad bi vstal, toda ona me ne pusti iz postelje". Mignil je proti Beatrici, ki je stala včeraj kralja in opazovala Higginsa z ljubezljivim nasmeškom.

"Kaj je vasi obiskovalci pridejo — ampak vas to ne zanima, ragrednozavednega proletarja kot ste vi".

Ni mu hotel povediti, pač pa je odšla z istim porednim smehljajem. Tedaj je zopet spregovoril njegov sosed.

"Kralj in kraljica prideta, da veš", je dejal pomorček.

"Tiso!" Jimmie je bil uverjen, da zdaj ga všeče.

"Pravim ti, da prideta, saj to ni prvič. Žrtve nemške podmornice običeta. Ti pa gled, da danes ne boš klobasal svojih socialističnih sirovosti".

Jimmie je vprašal Beatrico, ko je bila spet pri njem, če je res — in bilo je res. Kralj in kraljica posetita ranjence, ki so bili rešeni s torpediranega ameriškega transporta. Ampak čemu vprašuje? Saj ga ne zanimajo kralji in kraljice! Ali morda dovoli, da ga preneso v privatno sobo, kjer ne bodo razščljeni njegove revolucionarne oči? Ali pa ostane in skuša narediti socialistu iz njegova veličanstva?

Razumel je njene sarkastične besede, ki so prihajale iz ljubko smejajočih se ust. Dražila ga je!

"Gotovo nima kralj časa, da bi govoril s človekom kot tem jaz", je rekel Jimmie.

"O ne varjate se", ga je zavrnila postrežnica, "saj veste, da kralj nima drugega dela, kar kar da se pogovarja."

Jimmie je molčal. Videl je, da se mu Beatrica sneje;

in ker se mu doslej ni smejala še nobena ženska, ni vedel v prvem hipu, ali se smeje iz prijaznosti ali se norčuje. Jimmie seveda ni mogel ugantiti, da je bila plenitna Beatrica sufražetka, ki se je iz sproščnega principa posmehovala vsem moškim. Lekal je mirno pod svojo odojo in skušal potlačiti v sebi nepotrebno razburjenost. Ali ni bil zlorobljen? On, navaden delavec, od nikjer pravzaprav, ki jo bil vzgojen na dobrodelni farmi, borač in potepuh skoraj vse svoje življenje — se ima sestati s kraljem Anglike! On, ki je dal toliko na vse kralje kakor na lanski sneg! Saj je rekel Beatrici prejšnji dan, da naj vrag odnese, vse kralje in vso aristokratisko sodržo!

In zdaj pride kralj v bolnišnico! Kaj naj storiti Jimmie? Kako za vraka naj govoriti z njim? Silšal je, da se kralji ogovarjajo z "njegovim veličanstvom". Jimmie je stianil pest pod rjuho, "Proklet naj bom, če mu tako rečem!" Zhiral je v sebi vse revolucionarne silne in klical na pomoč duhove svojih "strigalskih" priateljev: Divjega Viljetta, "Malino" Curranja, Jožeta Ploščetnika in "Chueka" Petersona. Kaj bi oni naredili v njegovem položaju? Kaj bi napravil kandidat, njegov veliki junak, ki se je kopal z njim? Čim bolj je Higgins napenjal možgane, tem bolj je spoznaval, da je njegova revolucionarna izobrazba še vedno pomanjkljiva: pri razpravah v socialistični organizaciji se ni nikdar govorilo, kako se naj obnaša sodruž, kadar ga obiše kralj!

Jimmie je molčal. Videl je, da se mu Beatrica sneje;

in ker se mu doslej ni smejala še nobena ženska, ni vedel v prvem hipu, ali se smeje iz prijaznosti ali se norčuje. Jimmie seveda ni mogel ugantiti, da je bila plenitna Beatrica sufražetka, ki se je iz sproščnega principa posmehovala vsem moškim. Lekal je mirno pod svojo odojo in skušal potlačiti v sebi nepotrebno razburjenost. Ali ni bil zlorobljen? On, navaden delavec, od nikjer pravzaprav, ki jo bil vzgojen na dobrodelni farmi, borač in potepuh skoraj vse svoje življenje — se ima sestati s kraljem Anglike! On, ki je dal toliko na vse kralje kakor na lanski sneg! Saj je rekel Beatrici prejšnji dan, da naj vrag odnese, vse kralje in vso aristokratisko sodržo!

In zdaj pride kralj v bolnišnico! Kaj naj storiti Jimmie? Kako za vraka naj govoriti z njim? Silšal je, da se kralji ogovarjajo z "njegovim veličanstvom". Jimmie je stianil pest pod rjuho, "Proklet naj bom, če mu tako rečem!" Zhiral je v sebi vse revolucionarne silne in klical na pomoč duhove svojih "strigalskih" priateljev: Divjega Viljetta, "Malino" Curranja, Jožeta Ploščetnika in "Chueka" Petersona. Kaj bi oni naredili v njegovem položaju? Kaj bi napravil kandidat, njegov veliki junak, ki se je kopal z njim? Čim bolj je Higgins napenjal možgane, tem bolj je spoznaval, da je njegova revolucionarna izobrazba še vedno pomanjkljiva: pri razpravah v socialistični organizaciji se ni nikdar govorilo, kako se naj obnaša sodruž, kadar ga obiše kralj!

Jimmie je molčal. Videl je, da se mu Beatrica sneje;

in ker se mu doslej ni smejala še nobena ženska, ni vedel v prvem hipu, ali se smeje iz prijaznosti ali se norčuje. Jimmie seveda ni mogel ugantiti, da je bila plenitna Beatrica sufražetka, ki se je iz sproščnega principa posmehovala vsem moškim. Lekal je mirno pod svojo odojo in skušal potlačiti v sebi nepotrebno razburjenost. Ali ni bil zlorobljen? On, navaden delavec, od nikjer pravzaprav, ki jo bil vzgojen na dobrodelni farmi, borač in potepuh skoraj vse svoje življenje — se ima sestati s kraljem Anglike! On, ki je dal toliko na vse kralje kakor na lanski sneg! Saj je rekel Beatrici prejšnji dan, da naj vrag odnese, vse kralje in vso aristokratisko sodržo!

In zdaj pride kralj v bolnišnico! Kaj naj storiti Jimmie? Kako za vraka naj govoriti z njim? Silšal je, da se kralji ogovarjajo z "njegovim veličanstvom". Jimmie je stianil pest pod rjuho, "Proklet naj bom, če mu tako rečem!" Zhiral je v sebi vse revolucionarne silne in klical na pomoč duhove svojih "strigalskih" priateljev: Divjega Viljetta, "Malino" Curranja, Jožeta Ploščetnika in "Chueka" Petersona. Kaj bi oni naredili v njegovem položaju? Kaj bi napravil kandidat, njegov veliki junak, ki se je kopal z njim? Čim bolj je Higgins napenjal možgane, tem bolj je spoznaval, da je njegova revolucionarna izobrazba še vedno pomanjkljiva: pri razpravah v socialistični organizaciji se ni nikdar govorilo, kako se naj obnaša sodruž, kadar ga obiše kralj!

Jimmie je molčal. Videl je, da se mu Beatrica sneje;

in ker se mu doslej ni smejala še nobena ženska, ni vedel v prvem hipu, ali se smeje iz prijaznosti ali se norčuje. Jimmie seveda ni mogel ugantiti, da je bila plenitna Beatrica sufražetka, ki se je iz sproščnega principa posmehovala vsem moškim. Lekal je mirno pod svojo odojo in skušal potlačiti v sebi nepotrebno razburjenost. Ali ni bil zlorobljen? On, navaden delavec, od nikjer pravzaprav, ki jo bil vzgojen na dobrodelni farmi, borač in potepuh skoraj vse svoje življenje — se ima sestati s kraljem Anglike! On, ki je dal toliko na vse kralje kakor na lanski sneg! Saj je rekel Beatrici prejšnji dan, da naj vrag odnese, vse kralje in vso aristokratisko sodržo!

In zdaj pride kralj v bolnišnico! Kaj naj storiti Jimmie? Kako za vraka naj govoriti z njim? Silšal je, da se kralji ogovarjajo z "njegovim veličanstvom". Jimmie je stianil pest pod rjuho, "Proklet naj bom, če mu tako rečem!" Zhiral je v sebi vse revolucionarne silne in klical na pomoč duhove svojih "strigalskih" priateljev: Divjega Viljetta, "Malino" Curranja, Jožeta Ploščetnika in "Chueka" Petersona. Kaj bi oni naredili v njegovem položaju? Kaj bi napravil kandidat, njegov veliki junak, ki se je kopal z njim? Čim bolj je Higgins napenjal možgane, tem bolj je spoznaval, da je njegova revolucionarna izobrazba še vedno pomanjkljiva: pri razpravah v socialistični organizaciji se ni nikdar govorilo, kako se naj obnaša sodruž, kadar ga obiše kralj!

Jimmie je molčal. Videl je, da se mu Beatrica sneje;

in ker se mu doslej ni smejala še nobena ženska, ni vedel v prvem hipu, ali se smeje iz prijaznosti ali se norčuje. Jimmie seveda ni mogel ugantiti, da je bila plenitna Beatrica sufražetka, ki se je iz sproščnega principa posmehovala vsem moškim. Lekal je mirno pod svojo odojo in skušal potlačiti v sebi nepotrebno razburjenost. Ali ni bil zlorobljen? On, navaden delavec, od nikjer pravzaprav, ki jo bil vzgojen na dobrodelni farmi, borač in potepuh skoraj vse svoje življenje — se ima sestati s kraljem Anglike! On, ki je dal toliko na vse kralje kakor na lanski sneg! Saj je rekel Beatrici prejšnji dan, da naj vrag odnese, vse kralje in vso aristokratisko sodržo!

In zdaj pride kralj v bolnišnico! Kaj naj storiti Jimmie? Kako za vraka naj govoriti z njim? Silšal je, da se kralji ogovarjajo z "njegovim veličanstvom". Jimmie je stianil pest pod rjuho, "Proklet naj bom, če mu tako rečem!" Zhiral je v sebi vse revolucionarne silne in klical na pomoč duhove svojih "strigalskih" priateljev: Divjega Viljetta, "Malino" Curranja, Jožeta Ploščetnika in "Chueka" Petersona. Kaj bi oni naredili v njegovem položaju? Kaj bi napravil kandidat, njegov veliki junak, ki se je kopal z njim? Čim bolj je Higgins napenjal možgane, tem bolj je spoznaval, da je njegova revolucionarna izobrazba še vedno pomanjkljiva: pri razpravah v socialistični organizaciji se ni nikdar govorilo, kako se naj obnaša sodruž, kadar ga obiše kralj!

Jimmie je molčal. Videl je, da se mu Beatrica sneje;

in ker se mu doslej ni smejala še nobena ženska, ni vedel v prvem hipu, ali se smeje iz prijaznosti ali se norčuje. Jimmie seveda ni mogel ugantiti, da je bila plenitna Beatrica sufražetka, ki se je iz sproščnega principa posmehovala vsem moškim. Lekal je mirno pod svojo odojo in skušal potlačiti v sebi nepotrebno razburjenost. Ali ni bil zlorobljen? On, navaden delavec, od nikjer pravzaprav, ki jo bil vzgojen na dobrodelni farmi, borač in potepuh skoraj vse svoje življenje — se ima sestati s kraljem Anglike! On, ki je dal toliko na vse kralje kakor na lanski sneg! Saj je rekel Beatrici prejšnji dan, da naj vrag odnese, vse kralje in vso aristokratisko sodržo!

In zdaj pride kralj v bolnišnico! Kaj naj storiti Jimmie? Kako za vraka naj govoriti z njim? Silšal je, da se k